

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

KURJER LITIEWSKI

WYDAWNICTWA ROK IX.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświątecznych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA prospekt 5-to Jerski № 28.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 98.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p.p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 2—3 po połud.

CENY OGŁOSZEŃ:

Nadesłane za wiersz petitowy w tekście lub jego miejsce 1 rub. Ogłoszenia na 1-ty stronie za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop. Ogłoszenia na 2-ty stronie za wiersz petitowy lub jego miejsce 40 kop. Reklamy za wiersz petitowy lub jego miejsce 60 kop. Nekrologi za wiersz petitowy lub jego miejsce na 1 str. 50 k., po tekście 30 k. Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb. Ogłoszenia z wyjątkiem za wiersz petitowy lub jego miejsce 20 kop. Drobne ogłoszenia za każdy wyraz 4 k., najniższe 40 kop. Ogłoszenia w niedzielnych numerach o 25 proc. drożej. Dołączenie prospektów do „Kurjera” 1 rb. od tysiąca oprócz opl. poczt.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznia	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
W WILNIE	3—	4—	2—	—70
Z PRZESŁANKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAMIANICA	16—	8—	4—	1,50

Numer pojedynczy 5 kop.

Zmiana adresu 20 kop. — Za odwołanie do domu 10 kop. miesięcznie. Listów niefrankowanych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje. Rękopisy — nie zastrzeżonych do zwrotu — nie przechowuje.

Przypominamy Sz. Prenumeratorom, że czas odnowić przedpłatę na kwartał III-ci półrocze II-ie 1913 r.

ZARZĄD TOWARZYSTWA
St.-Pet. mechan. fabryki obuwia w Petersburgu
ma zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność,
że
OTWARTY ZOSTAŁ W WILNIE
przy ul. Wielkiej (róg Andrzejewskiej) № 66 w gmachu Rosyjsko-Azjatyckiego Banku
własny fabryczny
Magazyn OBUWIA

Smaczne, wygodne, pożywe
Gotowe z mlekiem i cukrem
Kakao w proszku
Kawa i mleko w proszku
Nierobione w każdym domu, nie do zastąpienia w drodze. Nie trzeba gotować — natychmiast rozpływa się w gorącej wodzie. Dom Handlowy Rosyjsko-Szwajcarski zakład „Milchwerke”.

WARSZAWSKA SZKOŁA LEKARSKO-DENTYSTYCZNA
S. TUMARKINA I E. EISENBERGA
Warszawa, Marszałkowska № 133.
Zapis codziennie do 14 Października. Dokumenty w oryginałach. Programy na żądanie bezpłatnie. Niezamożni korzystają z wpisu ulgowego.
PRZY SZKOLE STYPENDIA.

Po gruntownym odrestaurowaniu został
NOWO-OTWORZONY MAGAZYN
sprzętów gospodarczych
Z. MALAWSKIEGO
w Mińsku gub. przy ulicy Gubernatorskiej dom własny.
Lokal znacznie powiększony. Otworzone nowe oddziały.

KINEMATOGRAF DZIŚ! Wampir, dramat w 3-ech częściach z udziałem Bronisława
w Sali „LUTNIA”, prospekt 5-to Jerski № 8, telef. 1191.

Ogród Botaniczny. Dyrekcja A. I. SZUMANA Telefon 354.
12 kop. wejście do ogrodu 12 kop. Dziś na otwartej scenie „Overtissement, Monstre”. Fenomenalni akrobaci 4 Teodora 4. Komicista Sergiusz Wroński, znany duet Bertoldi i Maryni, tancerz Sifan. Kinematograf na otwartej scenie: 1) Tajemnica starego młyna, dram. w 3 cz.; 2) Kopanie złota; 3) Primo bokserem, komicz. 8 orkiestry 3. — Początek zabawy o godz. 6, obrazów o 9.
Sala koncertowa Dyrekcja A. I. Szumana. Dzisiaj!
„Grand Casino Concert” — 4 Teodora 4. — Piękna hiszpanka Cziklenera. — Nowe występy! Moc nowości — 35 kóp. programu 35 kóp. — Początek o godz. 12 w nocy.

W ogrodzie po Bernardyńskim w niedzielę d. 18 sierpnia na korzyść Towarzystwa „Tojras-Emes” odbędzie się
KONCERT MONSTRE
z udziałem 1) Orkiestry symfonicznej; 2) znanej artysty opery roś. Domu Ludowego Mikolaja II w Petersburgu 1. Winogradowa, 3) zn. wiołoczełysty-wirtuoz E. Zamiatyngana. 44609
Bilety są do nabycia w wielu magazynach miejskich, a w dzień koncertu w kasie ogrodu od g. 11 rano. Wejście do ogrodu 30 kop. Bilety na miejsca siedzące 1 rb.

MIŃSK LIT.
Po gruntownym przebudowaniu został otwarty pierwszorzędny
HOTEL EUROPEJSKI
urządzony z nowoczesnym komfortem. Czytelnia, winda, telefon w każdym numerze, centralne wodne ogrzewanie, wanny i ł. d. 33133
130 metrów dzieln. i mieszcz. Ceny od 75 kóp. do 15 rb. Dzieln. i mieszcz. 130 metrów Samochody i powozy wysyłają się na wszystkie pocztę. Zarządzający Jan Kaczyński.

7-mio kl. Szkoła Handlowa Żeńska z klasami wstępniemi i pensjonatem
T. RACZKOWSKIEJ
w Warszawie, Marszałkowska № 80. — Telefon 191-40.
Szkoła daje ogólnie wszechstronne wykształcenie oraz niezbędne wiadomości handlowe. Warunki hygieniczne mają szerokie zastosowanie. Stały lekarz. Gimnastyka. — Zapis uczennic od d. 25 sierpnia. Egzaminu wstępne od 1 do 4 września. Lekcje rozpoczynają się 5 września.
KURSY HANDLOWE ŻEŃSKIE
DZIENNE (z pensjonatem) i WIECZORNE roczne.
Marszałkowska 80. — Tel. 191-40.
T. RACZKOWSKIEJ
Zapisy słuchaczek od 1 września. Egzaminu 13 i 14 września, wykłady rozpoczynają się od 15 września. 44179

Najlepsze,
bo najtrwalsze, nadszycie ekonomiczne w opale, dające zupełne bezpieczeństwo od ognia dzięki znakomitemu iskrochronowemu, od nieszczęśliwych wypadków dzięki świetnemu samopodawczowi, który zwiększa wydajność, a chroni maszynę od przedwczesnego zużycia są:

GARNITURY ANGIELSKIE
Clayton & Shuttleworth, w Linkolu.
Wyłącznie przedstawiciele: Kowieńskie Stowarzyszenie rolnicze. Kowno.
Na składach gotowe do wysłania garnitury wszelkich wielkości. 38325

Nowo-otworzony MAGAZYN TYTONIU „BOSFOR”
pod firmą „BOSFOR”
Wilno, pr. 5-to Jerski 4, wprost Banku Państwowego. POLBKA
Pp. palącym w dużym wyborze i różnych gatunków: 1 i 2. przybor. pierworz. i 1. przybor. pierworz. firm rosyjskich i zagran.

Po wizycie.
Skończyły się dziś, z chwilą wyjazdu cesarza Wilhelma, „uroczystości” niemieckie w Poznaniu, skończyły się też nareszcie bolesne dni dla społeczeństwa wielkopolskiego, po których w wielu sercach pozostał gorycz i zwątpienie w możliwość osiągnięcia zupełnej jednomyślności wszystkich warstw przynajmniej w sprawach najważniejszych. Do takich należała niewątpliwie postawa nasza wobec przybywającego do ucieczki w Niemczech, którego imię na kartach dziejów naszych będzie opatrzone przydomkiem wywłaszczyciela. Nie wszyscy stawali się jak okazało, na wysokości zadania — skoro, szczerze mówiąc, grono arystokracji i ziemiaństwa uważało za właściwe udekorować wespół z Niemcami „Bazar”, a następnie przyjąć zaproszenie na obiad galowy. Obydwa fakty są bolesne i smutne, nie należy im wszakże przypisywać zbyt wielkiego znaczenia. Ci, którzy brali w nich żywy udział, nie są opinia społeczeństwa, nie stanowią nawet jej drobnej części. To ludzie, którzy przedewszystkiem po-

1-sza KRAJOWA WYSTAWA przemysłu drobnego i sztuki ludowej W WILNIE.

Otwarcie dnia 1-go września 1913 roku.

Teatr Familijny R. Sztremera,
ul. Wielka 74.
Tylko 17, 18 i 19 sierpnia. — Artystyczna seria obrazów w wykonaniu artystów w szponach chelwości, satyr, dramat w 3 cz. Interesująca treść, ładne wystawienie i niezwykła gra artystów przykuwa uwagę widza. — Strzała Amora, nieśmiałość, komicz. — W skórnym Aktowi, wspaniałe widowisko. — Przegląd ostatnich wypadków (kronika). — Początek w dni świąteczne o godz. 4 pp., w dni powszednie o g. 5 pp.

Dr. Stefanja Kertz
(Dobroczynska 3)
POWRÓCIŁA. 44470
JAN BUŁHAK
fotograf.
Portowa 4. Codziennie oprócz dni świątecznych, 12—3. 38634

stanowili się z tą opinią nie liczyć i w danym wypadku przeciwstawić jej własne urojenie przewidywania, oparte na jaknajdalej idących złudzeniach. Ogół polski w tych „rachubach politycznych” żadnego absolutnie nie brał udziału, nie brały w nich udziału żadne czynniki miarodajne. Dowodem najjaśniejszym stanowisko bardzo umiarkowanego i cieszącego się wielką poczytnością wśród najszerszych warstw ziemianskich „Dziennika Poznańskiego”, który z całą stanowczością odgródził się od grupy, poprowadzonej moralnie przez p. Kazimierza Chłapowskiego. Organ ów zarówno udekorowanie „Bazar”, jak i przyjęcie zaproszenia na obiad uważał za krok wyrażnie szkodliwy. W przeddzień przyjazdu cesarza „Dziennik Poznański” tak pisał:

„...rzucą na nowe zarzewie rozdwojenia w łono społeczeństwa i to właśnie w chwili, gdy się zabrałmy my zgodnie do pracy. Przy obecnym nastroju umysłów łatwo było przewidzieć oddźwięk, jaki wywoła decyzja wzięcia udziału w obiedzie dworskim. Zapewne, że rozumny polityk nie koniecznie i nie zawsze liczyć się winien z nastrojami i sentymentami. Ale w wypadku, o którym mowa, nastroj ten ma poważną bardzo podstawę.

„Nigdy przecież położenie nasze nie było tak ciężkie, jak w obecnej chwili, nigdy system, tamujący nam wszelką swobodę ruchu, wszelką manifestację naszego życia narodowego nie wysłał się do tego stopnia, co w ostatnich czasach. W takim położeniu z natury rzeczy większość społeczeństwa nie rozumie żądnych z naszej strony zapędów w kierunku polityki pojednawczej, lecz protestować będzie przeciwko nim z całą stanowczością.”

Tak się istotnie stało. Przewidywania dziennika konserwatywnego sprawdziły się w całej rozciągłości. Pomijając zgodne stanowisko prasy, z której jedynie „Przegląd Wielkopolski” posunął się do objawów arcy-niemieckiego lojalizmu, ogół społeczeństwa zachował postawę godną. Zakłóceniem tego poważnego spokoju były zaśpiewy „Bazarem”, gdy szłyśmy wiałyśmy i hałasem ludu poznajski wital wychodzących z hotelu uczestników obiadu dworskiego, wina atoli spada w całości na nich, jako bezpośrednich sprawców. Powinni byli przewidzieć podobne zajście i nie zmuszać policji pruskiej do brania ich pod osłonę przed własnymi ziomkami.

Zresztą rzucmy zasłonę na rekrutację i zarzuty, nie zmieniając faktów, nie zlagodzą przykrego uczucia, jakie trzy dni pobytu ces. Wilhelma zostawiły po sobie. Rozważny wielkopolek nie rzygnął otrąśnięciem się z wszelkich wrażeń, nie biorąc sobie bardzo do serca polityki „Kasyna Obywatelskiego”, które jest tu uważane od, tak sobie poprostu, za klub do zabawy, nawet w politykę. Ogólny ton klubowy sprzyja niemiernie traktowaniu spraw narodowych tak, jak się traktuje sprawy prywatne i osobiste. Stąd oczywiście płyną owe kroki, za które ogół odpowiedzialności ponosić nie potrzebuje i nie chce i przeciwko którym nawet najbardziej umiarkowana opinia żywo protestuje.

Następstwa wszakże nie dadzą się zlagodzić. Do tych przedewszystkiem należą rozważania na temat mowy Wilhelma, wypowiedzianej

podczas obiadu na zamku. Cóż powiedzieć nasz konstytucyjny „Z Bożej łaski” monarcha? „Oby prowincja ta ciągle i trwała się rozwijała, stała się mocno zespoloną i była zaufania godnym członkiem naszej wspaniałej wielkiej ojczyzny niemieckiej. Oby mieszkający prowincji tej, bez różnicy narodowości i wyznania, związani węzłem miłości do wspólnej ojczyzny, wzięli miarę dla króla i ojczyzny, przyswajali sobie zdobyte wspaniałe niemieckiej kultury i odczuwali jej błogosławieństwa. Podobnie, jak przodkom naszym, dobro tej prowincji i nam leży na sercu.”

Tak mówił cesarz Wilhelm do wszystkich współbiedniaków, nie wyłączając polaków. „Voss. Ztg.”, która podobno czasami zamieszcza miarodajne wypowiedzi, zaopatrzyła miarę w komentarz, iż cesarz wyznał do polaków „reke do zgody”. Przyznajmy, że istotnie ton przemówienia był grzeczniejszy niż poprzednie wystąpienia Wilhelma wobec polaków, które zainaugurowała głośna mowa małborska. Ale z treści jej daje się wnioskować tylko jedno: żadnych złudzeń, dopóki nie pozbedzicie się wszelkich marzeń o obronie polskości. Ta sama ręka, wyciągnięta „do zgody” pokieruje zandarmami pruskimi, gdy rzychną przydzie do usuwania przemocą z siedzib wywłaszczonych rodzin polskich. Przed dwoma laty, gdy grupa „Kasyna Obywatelskiego” składała hołd temu samemu Wilhelmowi na zamku poznańskim, ludzono się, że ta ręka wstrzyma cios, uchwylony przez sejm pruski w postaci ustawy wywłaszczeniowej. W parę miesięcy po tem ta sama ręka króla pruskiego podpisywała restrykt, pozbawiający prawem kaduka cztery rodziny polskie ojcowizny. Cesarz Wilhelm wywiera na ster rządów wewnętrznych i zewnętrznych wpływ dominujący. Polityka Prus nosi na sobie piętno jego silnej i bezwzględnej wybitnej indywidualności, taką też cechę posiada polityka antypolska. Wilhelm miał chwilowe kaprysy u początku swych rządów i przez czas krótki podczas t. zw. ery polityki Kościelskiego. Prędko atoli nawiał porozumienie z hakatystami i odtąd kurs antypolski ani na chwilę nie zbłądził z prostej drogi. Stopniowo wchodziły w życie ustawy coraz okrutniejsze, jak ustawa o sadziszce, niweczająca parcelację polską, ustawy językowe, wreszcie w r. 1908 ustawa o wywłaszczeniu. Rok bieżący wcielił w czyn te ostatnie, a jednocześnie fundusz kolonizacyjny powiększony został do milijarda marek. Panowanie Wilhelma przemawia do nas tylko ucieśmieniem i eksterminacyjną walką z polskością, każdy rok następny tego panowania przynosi jeno coraz większe naciężenie walki. W takich warunkach niepodobna żyć żadnych złudzeń i, co gorsza, płacić za nie godnością własną. Niepodobna z tonu przemówienia robić optymistycznych wniosków, gdy treść mowy kłamie jej szacie. Wyrzeczcie się polskości, pracujcie nad wzmocnieniem niemieckim, która was gnębie, wówczas możecie liczyć na moją przychylność — oto motyw zasadniczy owego przemówienia, z którego już dziś nasi „dyplomaci” chcą snuć dalsze nici szkodliwych marzeń.

Z tych chorobliwych uśposobień powinnymy nas przedewszystkiem wyleczyć alarmy prasy hakatystycznej zarówno z powodu rzekomej pojednawczości naczelnego prezesa Księstwa Poznańskiego, Schwarzkopfa, jak i mowy cesarza, w której zabrakło dawnych ostrych tonów, zwróconych przeciwko polakom. Jeszcze nie zdążył Wilhelm II opuścić stolicy Wielkopolski, a już się z tego obozu rozległy rozpaczliwe wołania. Usłyszcie je przedtem potomek krzyż-

cki, niż płacz wypędzanych z domów ojczystych rodzin polskich i przedtem nastąpi otrzymanie, niż przyszyły rozkoszne rojenia. I jeśli, jak mówią, grzeczniejszy ton przemówienia cesarza ma swe źródło w stosunkach zewnętrznych, w polityce zmuszonej liczyć się z oziębieniem przyjaźni austriackiej i możliwością zbliżenia się Austrii do Rosji, to chwile te społeczeństwo polskie pod zaborem pruskim najlepiej wyzyskałoby przez absolutną abstynencję w uroczystościach poznańskich. Ogół to uczynił, szukając natchnienia w poczuciu godności, i tem się najlepiej przysłużył swemu interesowi.

Wasz.

MINISTER SĄZONOW W WIEDNIU.
„Birz. Wied.” otrzymują telegraficzną wiadomość z Wiednia, że tam oczekiwany jest w drodze powrotnej z Wiednia do Rosji minister spraw zagranicznych, Sazonow. W kołach politycznych pogłoska ta wywołała najróżnorodniejsze komentarze, a przedewszystkiem uważana jest za wyraźny dowód zbliżenia austriacko-rosyjskiego.

Z prasy i życia.

O poparcie szkoły polskiej.

W sprawie powyższej „Słowo” w szwalskiej zamieszcza szereg uwag, znacząc na wstępie, że dotychczas ogólnie ukończenie szkoły polskiej ma charakter przeważnie platoniczny. Wszyscy, bez wyjątku śpieszą jej z poparciem moralnym. A to nie wystarczy. Byłoby to materialne wymaga poparcia, to zaś, jakkolwiek jest bardzo poważne, nie ma jednak takich rozmiarów, jakiego mieć powinno i nie zatacza tak szerokiego kręgu, jakiego zataczać powinno wśród ogółu polskiego. „Ośm lat ubiegłych — czytamy dzisiaj — wykazało dowiedzieć, jak płonęli byli obawy, że szkoła polska nie utrzyma się z braku środków materialnych. Środków tych nie zabrakło. Szkoły średnie polskie, na ogół biorąc, mają być zapewnione. Ale to zapewnienie było i rozwoju szkoły zawiaduje poparciem jednostek. Są one liczne, nawet bardzo liczne, owe jednostki, śpieszące szkoły polskiej z pomocą. Ale dla dobra tej szkoły, potrzeba, aby ogół inteligencji polskiej zrozumiał, że obowiązkiem jest każdego, komu dobro publiczne leży na sercu, popierać wszelkimi siłami rozwój szkoły polskiej i że w tym przedewszystkiem kierunek zwracać się powinna ofiarności publiczna. Wymaga tego nie tylko dobro szkoły, ale i dobro społeczeństwa.

„Kto się bójdać cokolwiek bliżej interesować bytem szkoły polskiej, strzedz musi jej wspaniałe rokwili. Jest to tem trudniejsze, raz naraz, gdyż wiemy wszyscy, że jak trudny powstała ona warunkach i jak ciężka jest droga jej bytu. Od początku swego istnienia borykała się z niemożnością pokrycia potrzeb materialnych, z brakiem odpowiednich kadrow naukowych. A jednak zdłżała bardzo wiele. Każdy rok stwierdza posuwanie się naprzód sprawy utworzenia polskiego szkolnictwa, odpowiadającego wymaganiom czasu i zastosowanego do potrzeb społeczeństwa naszego.

„Podkreślić należy i zwrócić uwagę, że ci, w których rękach leży kierownictwo szkoły średniej polskiej, najsmardzliwiej zwrócić uwagę na zdrowie młodzieży — do szkół tych uczęszczają. Na zdrowie fizyczne i moralne. Wiedzą, że gimnazjum szkolne, z uwzględnieniem wymagań hygieny, z urządzaniami w tym kierunku nieraz bardzo kosztownymi. Wogóle daje się zauważyć powszechne zrozumienie, że szkoła zaprawiać powinna do życia, że jednostki zdrowe i rozwinięte fizycznie, z pewnością lepiej i łatwiej zrozumieją i podejmą ciężkie zadania życia społecznego.

„Obok pieczy nad zdrowiem fizycznym, zauważyć też daje się na ogół wzmocnienie opieki nad zdrowiem moralnym młodzieży.

„Wszyscy, mający bliższą styczność z młodzieżą, stwierdzają, jednogłośnie, że moralność, estyka, piękno, szlachetność myśli i uczuć wzrosły wśród niej znacznie.

Po zjeździe kooperacyjnym.

Przed kilkunastu dniami zakończyły się w Kijowie obrady zjazdu kooperacyjnego, który, jak stwierdza prasa, w szeregu zjazdów kooperacyjnych najmniej zaszczytne miejsce ze względu na cechy obrad i treść przyjętych uchwał. „Dziennik Kijowski” tak charakterystycznie przebieg zjazdu: Zjazd kooperacyjny, w którym

DAWAJCIE
ZAWIASZCZONYM i NERWOWYM DOROSŁYM
OSŁABIŁYM i mało rozwiniętym
HEMATOGEN D^{RA} HOMMELA
Zwany wzmacniającym środkiem i smakiem będzie wspaniałym. Dobry we wszystkich aptekach i składach aptecznych, żądać przysyłki bezpłatnie. **D^{RA} HOMMELA**
Literatura i broszury z opiniami lekarzy wysyłamy bezpłatnie.
Fabryka Hematogenu D^{RA} HOMMELA SpA ul. Smolna 25

Zofja Czarnocka
Pohulanka 2. Poleca dodatki kra-
wieckie, drobna galanterja.
Popierające swoich. 44570
Instytut nauk komercyjnych
Friedricha Meisters, właściciela
dawniejszej akademii komercyj-
nej, ogłosił na pol. za granicami
Europy, Lipsk. Prospekt
dyrekcja wysłała bezpłatnie. 28659

MŁODOŚĆ
stanowi delikatną czystą twarz, twój wygład, białą ak-
tywność skóry i oświetlenie piękna czoła. Wszystko to
osiągnąć można, używając
Mydło „KONIK”
Bergmanna i S-ki, Radzieul-Drzewo.
Cena 50 kop. za sztukę. Do nabycia wszędzie.
Zapisać tylko w czterech miejscach.
Ciepły kłód na Twój kłód.
Kantor preparatów chemicznych,
St. Petersburg, Mała Konstantinowska Nr. 10.

MAOK
TEPI ROBACTWO
Ale tylko w czerwonych trójkątach
z metal. rurkami.
Niema lepszego środka — są tylko naśladowstwa.

Szczawnica
Wskazania: choroby
dróg oddech., narządu
trawienia, dróg mocz-
owych, przemiany materii, krwi i choroby nerwowej. Sezon od 20
maja do 30 września. Zakład inhalacyjny odnowiony, zakłady wo-
doleczne, lazienki mineralne, kąpiele słoneczne, leżalnica. Mieszka-
nia z komfortem urządzone, począwszy od K 1.60. W 1 i 3 sezo-
nie o 20 do 80% taniej. Wykwintna restauracja i liczne pensjo-
naty. Lekarz zakładowy Dr. Wydzki i 8 lekarzy praktykujących.
Zwolnienie od taksy tylko wyjątkowe, w 2 sezonie nikogo się nie
zwolni! Śmieci i piwocyny spalane w specjalnym piecu. Dezyn-
fekcja mieszkań po każdym mieszkaniu przymusowa formaliną.
— Mieszkania urządzone i na zimę! Stacja kolejowa: Stary Sącz lub
Nowy Targ. Zgłoszenia o mieszkaniu i po fiakrów do zarządu lub
do Komisji zdrowotnej. Unikaj faktur. Najbliższe wody na całą
Europę. — Lecznice: Józefina, Magdalena, Wanda i Stefan. Alkalizno-
ścielwa: Stefan i Jan. Wysłały wody Zarząd zdrowotny w czasach bez-
względnych w pakach po 25, 30 i 50 flaszek. Są one na składach we
wszystkich aptekach, składach wód mineralnych i aptekach. 20510

MEBLE
LEON HODER ODDZIAŁ MEBLI
Z. Malawskiego Miast. gub. ul. Gubernatorska d. własny.
Na nadchodzący sezon otrzymano w ogromnym
wyborze
MEBLE
najnowszych stylów i modeli pokoi.
Pełny zespół najlepszych zagranicznych i warszawskich majstrów.
Przy sklepie stolarskie i tapicero-dekoracyjne pracownie.
Z poważaniem **Leon Hoder**
Od 11-go czerwca został otwarty sklep
„PRACA” robót ręcznych
Ostatnie nowości. 44933
WILNO, Dominikańska 21.

WIL. Oddz. Akc. T-wa „Handl. Pośrednie. DZIAŁACZ”
WILNO, Traoka 20, telef. 178.
poleca i wysła świadectwa na pierwsze żądanie:
Rządów domów, majątków, fa-
bryk, buchalterów, kasjerów,
biurowych, pisarzy, nau-
czycieli, bony, ochotników, kur-
jerów, swobodnych stróżów i
wszelką niższą służbę męską i
żeńską. 46339

DO WIADOMOŚCI FABRYKANTÓW KIELBAS
Polecam do wyrobienia
kielbas specjalne różno-
rodne maszyny znanych
zagranicznych firm. Ma-
szyny do rąbania mięsa
z ręcznym i parowym
składowaniem, maszynki do
mieszania, hydrometry
(do rąbania mięsa), ma-
szynki do krawania słon-
iny, seryngi, mylniki do
pieprzu z ręcznymi i pa-
rowymi dostawcami i in-
ne przybory, posiada-
my też nożyki i reszo-
ty do rozmaitych maszy-
nek innego systemu.
Specjalna pracownia za-
biłarska (ostrzenie noży),
przejmują się naprawy.
Dla zlepień najrozsądniejsze gatunki węgla, bułki i higieniczne
szklane kaptury. Zlecenia wypełniają się akuracie. Ceny umiarkow.
OSKAR HANKE, WILNO, Konna 6.

UWAGI WSZYSTKICH
Mag. kapeluszy
Nadziei Fejgel
Wróciła z zagranicy
i przywiozła ostatnie nowości
ul. Niemiecka Nr 12.
45576

OGŁOSZENIA DROBNE.
Nauka i wychowanie.
**Biuro pedagogiczne M. Woje-
wódczyk** W. Pohl, 7.
Tel. 236. Francuska, 40 lat, dobra
wychowawczyni, doskonałe swia-
dectwa. Niemka, zagraniczna, wy-
kształcona, muzyka, rysunek, —
króć. Druga, biała-freblanka. Na-
uczycielka rutynowana, francuski,
muzyka. Bony — polki, freblanki
b. dobre referencje. 40797

Biuro Nauczycielki S. Kija-
kowskiej, skwer-Swięto-
jerski 3. Nauczycielka pedagogi-
czka, kursa Baranieckiego; druga,
studia przyrodnicze, konwersacja
francuska. Nauczycielka, pensja
Jastrzębskiej, konwersacja nie-
miecka. Francuska, dobre referen-
cje. Nauczyciel, pedagog, francuska
i niemiecka konwersacja. —
Bony polki, niemiecki. 45754

SIEWNIKI RZĘDOWE
SIEDERSLEBENA
Saxonia
Z najnowszymi ulepszeniami:
uniwersalnym kółkiem wysiewowym,
dźwigniową zmianą ilości wysiewu,
automatycznym licznikiem, wskazującym obsia-
ną powierzchnię,
korytkiem do kontroli ilości wysiewanego ziarna.
Najmocniejsze,
Najłżejsze w chodzie:
POLECA
SKŁAD
WILEŃSKIEGO TOW. ROLNICZEGO
W WILNIE,
ul. Zawalna Nr 9.

Biuro Nauczycielskie Bagielej
Zandarski 7. Poleca
nauczycieli, nauczycieli, bony,
cudzoziemki. 41513

Młoda osoba, po ukończeniu
Szkoły Komercyjnej,
Pani Maciejewiczowej, przyjmuje
na wsi na naukę, lub przygo-
towanie do tejsz szkoły, parę
dziewczyn. Adres: — Wileńska
gub., poczta Wołożyn, m. Cze-
chowaczyna, A. Sielankówna. 44786

Nauczycielka konserwa-
torjum
warszawskiego i szkoły muzycz-
nej udziela lekcji. Harmonia e-
stem Riemana. S-to Jakóbski
16-5, od Nadbrzeżnej. 45644

Nauczycielka muzyki
i warszawskiego konserwatorium
powróciła z wycożanku lotnie-
go, o czym zawiadamia swoje
uczennice. Nowe uczennice przy-
jmuje od godz. 11-12 i od 3-4.
Piac S-to Jerski Nr 11 m. 15.
46055

Osoba młoda wychowana
charakteru łagodnego, posiadają-
ca języki: polski, niemiecki, fran-
cuski i konwersacja, początki
angielskiego, muzykę, znajdu-
je się do pracy gospodarskiej, po-
szukuje na wyjazd posady: nau-
czycielki, towarzyszy do star-
szej pani lub samodzielnego zar-
ządu domu. Oferta z pod-
aniem warunków proszę przesy-
łać: WILNO, poste-restante, okazi-
ciele kłtu „Kurjera Litewskie-
go” Nr 11871. 45649

Pierwszorzędne biuro
Jasid-
skiej, Zawalna 22, poleca wy-
kwalifikowanego nauczyciela, fran-
cuski, niemiecki na posady i lekcje,
nauczycieli, freblanki, bony. 45657

Rutynowana nauczyciel-
ka z długo-
letnią praktyką pedagogiczną,
udziela lekcji i korepetycji, przy-
gotowuje do zakładów średnich,
ceny umiarkowane; wiadomość w
„Kurjerze”. 43138

Kupno i sprzedaż.
Klacz młoda i bryzka do
sprzedania. Słowia-
ńska 2, wytyka stróża. 44951

Kupuję nie. Sprzedaję: o-
tręby, mąkę walcową i rozmaite
kрупы. Gorodok Wileński, dzier-
żawca młyna walcowego hr. Ty-
szkiewicz, I. Grünberg. 45181

Interesa handl. i majątk.
Do wydzierżawienia od 23
kwiet-
nia 1914 r. na 12 lat majątek
Konwaliszki z trzema folwarka-
mi w pow. Osmiatieckim, gub.
Wileńskiej 1700 dziesięcin, 8 w.
od Białok, Połeskiej d. z. do-
bra żytnia ziemia, duże łaki, du-
ży dom, ogród, kościół, gorzelnia
pachci, młyn, młasteczko. Sze-
zęgół w sąsiedztwie Żemłostaw,
poczta i telegraf Żemłostaw Wi-
leńskiej gub. 40797

Kupię majątek do 150 dziesię-
cin w Kowieńskiej, Gro-
dzieńskiej lub Wileńskiej gub.
Pozdane do Mieszkaj, las,
woda bieżąca. Szczegółowy opis
folwarku, wraz z ceną proszę
nadesłać: Warszawa, Nowowiejs-
ka 9, Sawicki. 45226

**Poszukuję do naby-
cia majątku.** Adres: Sta-
wiliński, Dowlattowo. 44993

Posady i prace.
a) **Poszukiwane:**
Młoda osoba (wдова) poszu-
kuje posady kasjerki,
lub innej odpowiedniej posady.
Oferty listownie i osobiście li-
tel Hana Nr 3. 45780
b) **Zaoferowane:**
Potrzebny od zaraz lub
od 1-go paź-
dziernika młeczarsz-serowar, ka-
waler, z dobrą rekomendacją,
pensja 200 rb. i %, może być
większa, zależnie od kwalifikacji.
Zgłaszać się: Zarząd dóbr Wale-
jskiej gub., poczta Nowogródka Mińskiej
gub. 45631

Owczę sery „prawdziwe”,
szynki litewskie na
surowo, kaszę kartoflaną, zapal-
ki Maszowskie poleca Dom
Handlowy Węglowski-Zwierzyński.
WILNO, S-to Jerski 7. 43437

Warszawa. Pensjonat dla
przyjeżdżających
i stałych gości. Zaczęta, Heleny
Kuczańskiej. Wygodnie, spój-
nie, przystojnie. Nowogrodzka 6a,
gdzie Zakład gimnazjalny i ma-
szyn. 46816

Przewodnik po Litwie i Białej
zawiera wiadomości, dotyczące
miast, osad, miasteczek i wsi
Litwy i Białej. Cena rb. 1, z
przesyłką rb. 1 kop. 20. Do na-
bycia w administracji „Kurjera
Lit.”, oraz w księgarniach.

Druk Józefa Zawadzkiego w Wilnie.

Do wiadomości pp. uczących oraz uczących się
NA SEZON SZKOLNY
w komplecie dla wszystkich szkół
u T. JANKOWSKIEJ w Wilnie
Wielka 14, telefon 10-01,
naprzeciwko Skopowl. 43092

Panowie,
którzy przywiązują większą wagę do eleganckiego wyglądu swej bielizny krochma-
lonej, powinni bezwarunkowo spróbować oddać takową do mego nowo-otworzonego
ODDZIAŁU DLA BIELIZNY MĘSKIEJ KROCHMALONEJ,
aby się przekonać o niedoścignionej dobroci wykonania na najnowszych maszynach ame-
rykańskich. Bielizna, prana w zakładzie moim **bez chlorku i wogóle szkodliwych**
środków ohemicznych wyróżnia się od innej:
Oślepiającą białością,
Ładnym połyskiem,
bezwąrunkową dezynfekcją, największą ostrożnością i czystością wykonania, jak również ter-
minową dostawą.
Aby dać sposobność wielce szanownej publiczności wileńskiej przekonać się o tych
zaletach, daję w przeciągu 14-tu dni rabat w wysokości **40% od moich cen nor-
malnych.**
Rachuje się:
Za koszule dzienne z miękkim gorsem, bez mankietów 9 kop. Za koszule sportowe 12 kop.
" " " z mankietami 12 " " kołnierze stojące 08 "
" " " z krochmal. bez mankietów 12 " " odkładane 04 "
" " " z mankietami 15 " " parę mankietów 04 "
" " " frakowe z haftowanym gorsem 20 " " kołnierze dziecięce 03 "
" " " gorsy gładkie 04 " " damskie 04 "
" " " faldowane 05 " " chustki do nosa 02 "
" " " obejmujące szyję 06 " " kamizelki do prania 45 "
A. Danziger, Farbiarnia i chemiczna pralnia
WILNO, ul. Wielka 41, dom Żalkind.

ANGIELSKA KOPACZKA
BAMFORDA
przy tej samej ilości ludzi kopie **dwa razy prędzej**
i **dwa razy taniej**, niż ręka ludzka. Ziemiaków
nie uszkadza, nie zostawia w ziemi i nie rozrzuca, lecz
układa na szerokości 2 łokci.
Owijanie się i zapychanie wykluczone
na najbujniejszej naci.
Wykopanie 50 morgów kartofli kopaczką BAMFORDA
zwraca w pierwszym roku koszt kupna maszyny.
Ilustrowane opisy wysyłamy darmo.
TOW. AKC.
Tadeusz Kowalski i A. Trylski
WILNO, S-to Jerska 32. WARSZAWA, Miodowa 4.
Reprezentacja i skład na część powiatów Ślucskiego i Nowogródzkie-
go **Marjan Bułhak**, maj. Grzybowski, poczta Kleck, g. mińska.

KONFEKCJA „NOUVEAUTÉS”
Wilno, ul. Dominikańska Nr 8.
Otrzymano w wielkim
wyborze najnowsze ma-
terjały firm krajowych
i zagranicznych.
Przyjmowane są obsta-
lunki z własnych i po-
wierzonych przez Szan.
Klientów materiałów.
Oraz najnowsze fasony
i wielki wybór futer.
Ceny umiarkowane.
44922

Pierwszy chrześcijański **Dom Handlowy A. i L. NARKIEWICZ**
WILNO, W.-Pohulanka Nr 7. Oddział w Homiu.
Hurtowy i detaliczny skład różnych gatunków
Węgla kamiennego, koksu, antracytu oraz węgla kowalskich.
Obstalunki miejscowe i zamiejscowe wykonywane są szybko i akuracie.
Dla instytucji rządowych, szpitali i leczenia — usługa.

Do wiadomości naszej Sz. Klienteli.
Znany ze swej wartości krem do o-
buwki „**POMALIN**” zachęcił nie-
których drobnych fabrykantów do
rozpowszechnienia fałszyfikatów pod
podobną nazwą, co wprowadza w
błąd naszych kupców detalicznych.
Przy kupnie „Pomalinu” prosimy o
zwracanie uwagi na umieszczoną ety-
kieta. Etykieta ta jest zatwierdzoną
przez departament handlu i manufak-
tury za Nr 15094 i fałszyfikatorzy będą surowo karani przez
prawo.
Kupujcie tylko w solidniejszych składach aptecznych, mag.
obuwia, galanterijnych i spożywczych. 41758

Egzaminy wstępne do 7-10 klasowej Szkoły Żeńskiej
K. M. LISIENKO (d. Kamber, naprz. ogrodu
miejskiego.)
rozpoczyna się 28 sierpnia. Początek zajęć 3 września. Przy peł-
nym komplecie użycie zostanie 5 klas.
Przyjmowanie prób i wszelkie informacje codziennie od 10-2
godz. pp. ul. Kijowska, d. Halperca. 45656

Za Rdaktora Witold Kuncowicz. Wydawca W. Baranowski.

ODDZIAŁ MATERJAŁÓW
Mieblowych
Otrzymano na sezon
duży wybór:
portier,
firanek,
sztor autom.
dywanów,
chodników.
Materiałów mebl.
cerat,
linoleum,
plecionek,
kartulz
i obić
fabryk rosyjskich i za-
granicznych.

L. ZAŁKIN
Wilno, Wielka 73.
Największy mag. w
kraju Półn.-Zachod.
Egz. od r. 1872.
46732

Stowarzyszenie Nauczycielek
Zawalna 6, m. 4, poczta nauczycielska bony. S-
to Jerski na wyjazd dla nauczyci-
elek z wyższym wykształceniem.
41896

Pokój do wynajęcia od za-
raz przy inteligentnej
polskiej rodzinie. Róg
Znamieńskiej i Seenowej, Nr 22
m. Nr 11.

Biuro M. LILA, ul. Zawalna 4.
Poleca: nauczycieli, nauczycieli, bony, zarządczących, ekonomów,
ogrodników, ochotników, szoferów i różną służbę domową. 45272

**Specjalna pracownia dam-
skich sukien i kostiumów** **M. Rachmana.** (Zaszczytna honrowym
skł. sukien i kostiumów) dyplomem i medalami).
WILNO, UL. WILEŃSKA DOM GUERLANDA Nr 6, m. 8.
Obstalunki są wykonywane prędko i akuracie, z materjału
własnego lub klientów.
Można na wypłatę. 45006

SZKOŁA NA WSI
VII-kl. Zakład naukowo-wychowawczy
Rudkiej w Konstancinie pod Warszawą.
Rok szkolny rozpoczyna się 10 września. Programy, oraz bli-
sze szczegóły w kancelarii szkoły — willa Biała w Konstancinie,
lub w zakładzie naukowym L. Rudkiej w Warszawie — Zielenia 13.

Dentysta R O F W A R G
PRZEPROWADZIŁ SIĘ
do d. Nr 41 (ul. Wileńska) 31441

Dentysta R O F W A R G
45258

Dentysta R O F W A R G
45258